

Σεξουαλική παρενόχληση και βία στο πλαίσιο της φοιτητικής ζωής

Επιτροπή Ισότητας Φύλων Α.Π.Θ.

Κέντρο Κοινωνικής Έρευνας και Λήψης Αποφάσεων Α.Π.Θ.

1

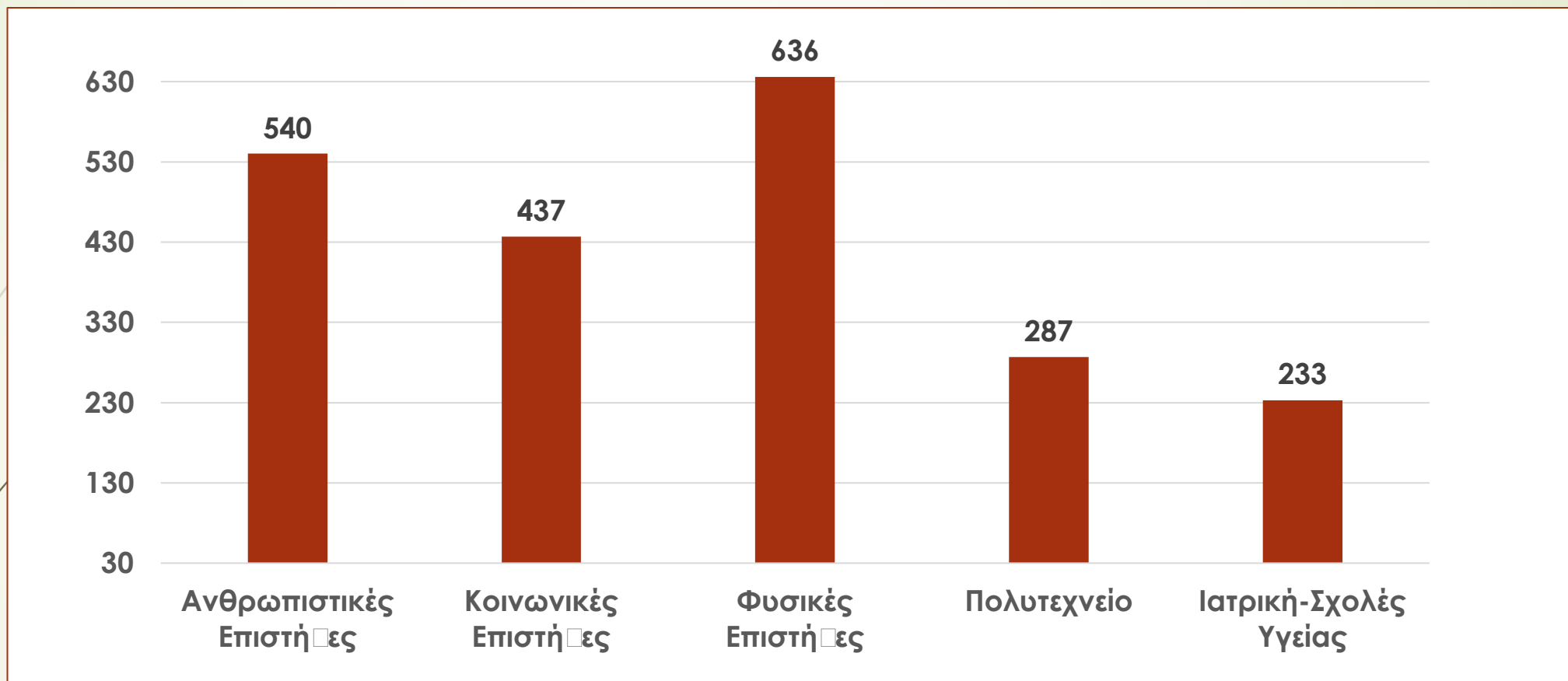
Χρηματοδότηση: Ε.Λ.Κ.Ε. Α.Π.Θ.

Έγκριση Ε.Η.Δ.Ε. Α.Π.Θ. (αρ. πρωτ. 148172/2021)

Το δείγμα της έρευνας

- N=2.134 φοιτητές και φοιτήτριες από όλες τις Σχολές και τα Τμήματα του Α.Π.Θ.
- 81% προπτυχιακοί/ες (19% μεταπτυχιακοί/ές)
- 70,5% γυναίκες (27% άνδρες, 2,5% άλλο)
- 78,5% (18-24 ετών)
- 5,6% ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (μαθησιακή δυσκολία, αναπηρία, χρόνια ασθένεια, κ.α.)

Κατανομή φοιτητών/τριών ανά επιστημονικό πεδίο

Ανθρωπιστικές επιστήμες: 25,3%, Κοινωνικές επιστήμες: 20,5%,
Φυσικές επιστήμες: 29,8%, Τεχνολογικές επιστήμες: 13,5%, Επιστήμες υγείας: 10,9%

Εργαλεία & διαδικασία της έρευνας

- **Ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο** για την σεξουαλική βία/παρενόχληση και κλίμακες για την ψυχική ανθεκτικότητα, το άγχος, το στρες και την κατάθλιψη.
- Πλατφόρμα www.limesurvey.org
- Μέσω προσωπικών ιδρυματικών λογαριασμών ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (emails)
- Πλήρης ανωνυμία δεδομένων
- Έντυπο ενημέρωσης, δήλωση συγκατάθεσης
- Συλλογή δεδομένων: Νοέμβριος 2021 έως Φεβρουάριος 2022

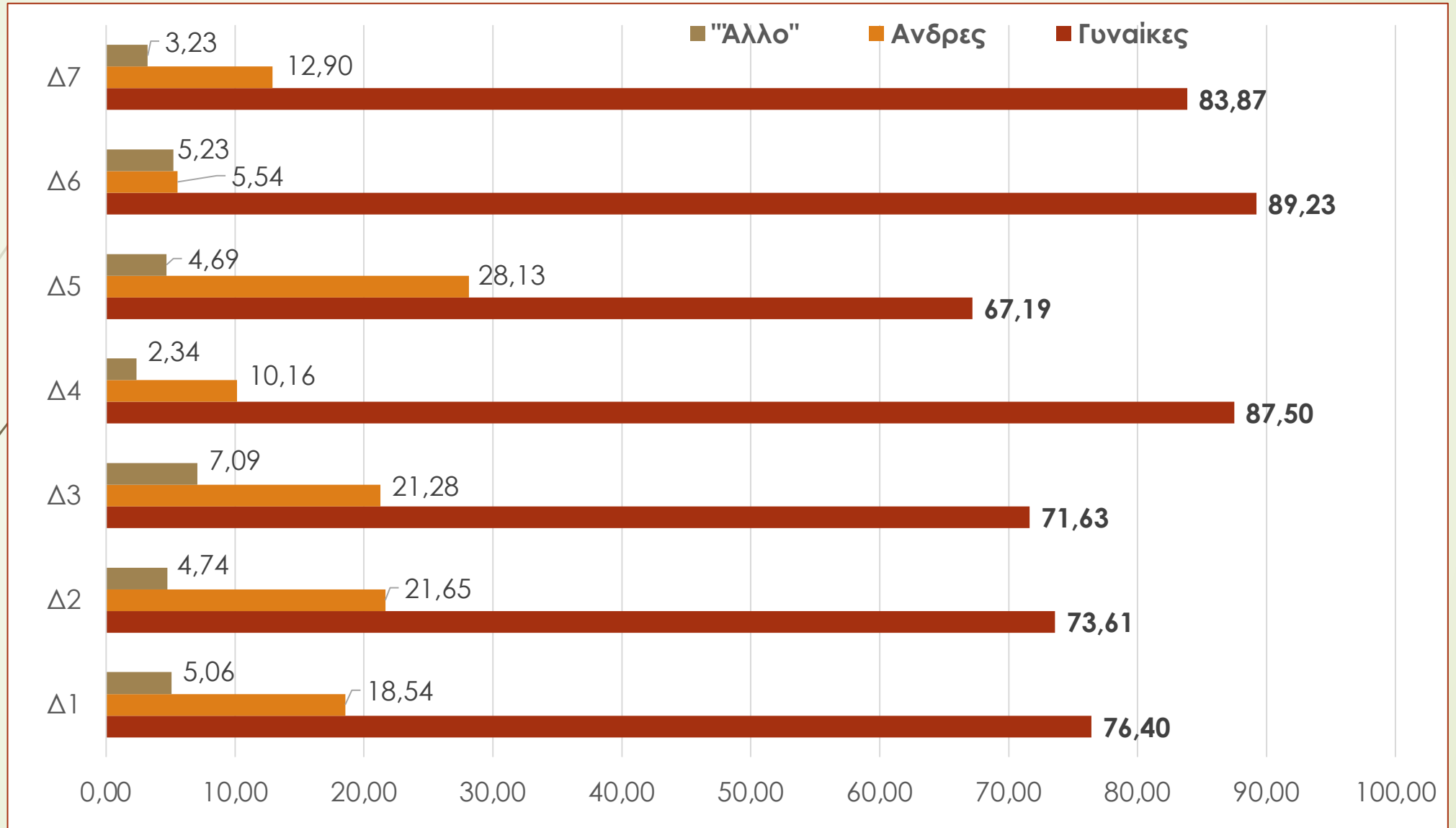
Ποσοστά αναφορών σεξουαλικής παρενόχλησης ανά □ορφή και φύλο

5

Στο διάστημα της □έχρι τώρα φοίτησής σου στο Α.Π.Θ., υπήρξε φορά που □έλος της φοιτητικής κοινότητας ή κάποιο άλλο άτο□ο, που εργάζεται στο Α.Π.Θ. ή σχετίζεται □ε αυτό,					
		Γυναίκες	Άνδρες	Άλλο	Σύνολο
Δ1	έκανε σεξουαλικά σχόλια ή σεξουαλικά αστεία ή αφηγήθηκε σεξουαλικές ιστορίες που σε προσέβαλαν;	76,40%	18,54%	5,06%	22,36%
Δ2	έκανε ανάρμοστα ή προσβλητικά σχόλια που αφορούσαν στο σώμα, στην εμφάνιση ή στη σεξουαλική ζωή τη δική σου ή κάποιου άλλου ατόμου;	73,61%	21,65%	4,74%	30,46%
Δ3	έκανε προς εσένα αγενή ή χυδαία σεξουαλικά σχόλια ή προσπάθησε να σε κάνει να μιλήσεις για σεξουαλικά θέματα, ενώ δεν το επιθυμούσες;	71,63%	21,28%	7,09%	8,86%
Δ4	επέμενε να σου ζητά να βγείτε ραντεβού, να πάτε για ποτό ή να κάνετε σεξ, παρόλο που είχες ήδη αρνηθεί;	87,50%	10,16%	2,34%	8,04%
Δ5	χρησιμοποίησε το διαδίκτυο ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να στείλει ή να διακινήσει προσβλητικά σεξουαλικά σχόλια/αστεία/ιστορίες/φωτογραφίες/βίντεο σε εσένα ή σχετικά με εσένα;	67,19%	28,13%	4,69%	4,02%
Δ6	σε κοίταξε επίμονα με άσεμνο τρόπο (π.χ. σε μέρη του σώματός σου) ή έκανε άσεμνες χειρονομίες (π.χ. σφύριγμα, κλείσιμο ματιού) ή εξέθεσε μέρη του σώματός του/της, προκαλώντας σου αμηχανία;	89,23%	5,54%	5,23%	20,42%
Δ7	σε φίλησε ή σε χαϊδεψε/άγγιξε χωρίς τη θέλησή σου;	83,87%	12,90%	3,23%	5,84%

Ποσοστά αναφορών σεξουαλικής παρενόχλησης ανά □ορφή και φύλο

6

Μέσες τιμές, ανά φύλο, ως προς τις επιπτώσεις της σεξ. παρενόχλησης
(κλίμακα 1 έως 5, 1=καθόλου, 5=πάρα πολύ)

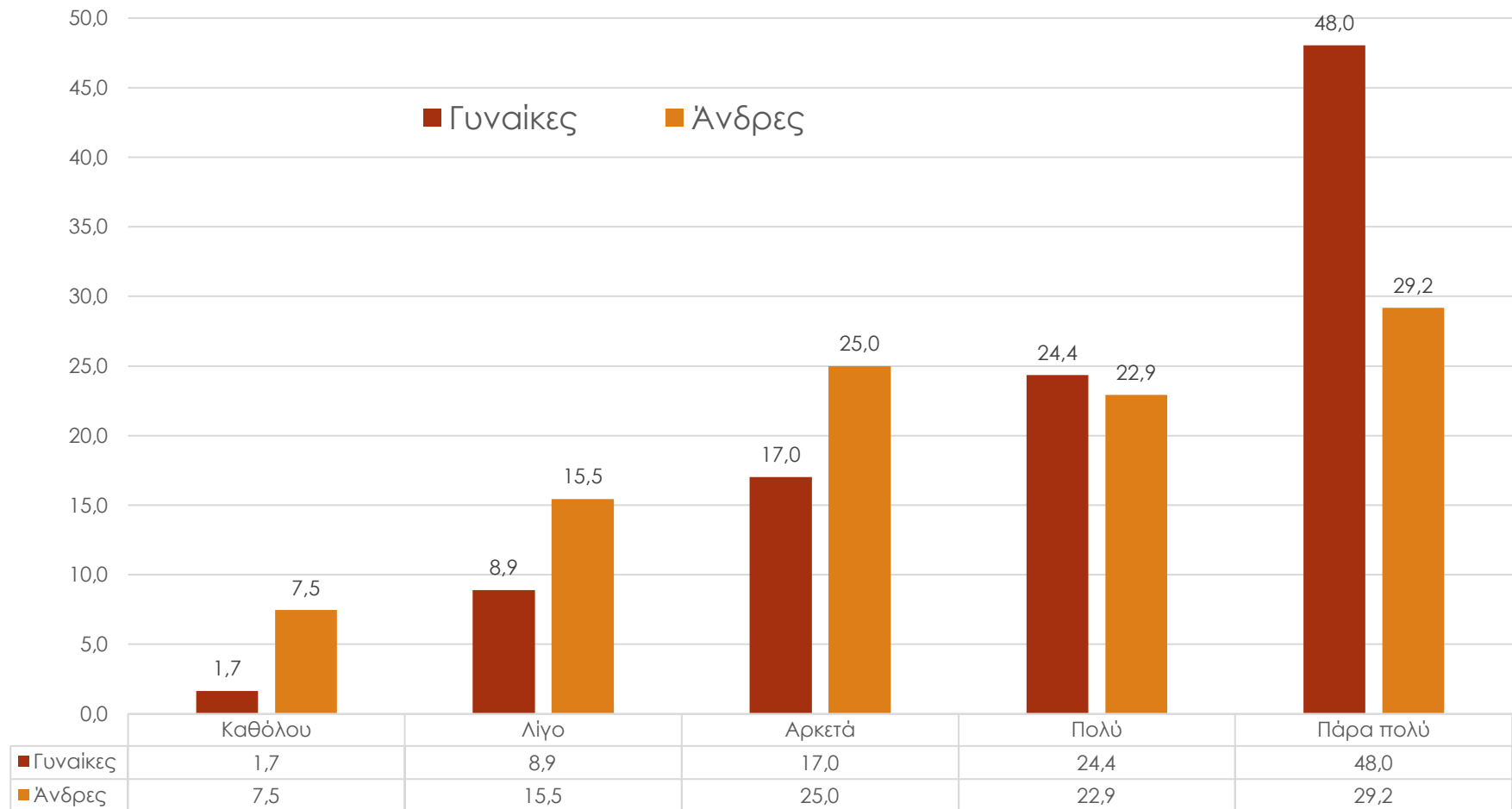
Ταυτότητα δραστών (91% άνδρες)		%
Φοιτά στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών	312	32,9
Φοιτά στο μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών - Βοηθός διδασκαλίας	18	1,9
Μέλος του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ)	179	18,8
Άλλες κατηγορίες διδακτικού προσωπικού (ΕΔΙΠ, 407)	25	2,6
Ερευνητικό προσωπικό	13	1,4
Διοικητικό προσωπικό	15	1,6
Άλλο προσωπικό (φύλαξη, καθαριότητα)	19	2,0
Έχει αποφοιτήσει	80	8,4
Άλλο άτομο που σχετίζεται με το ΑΠΘ	27	2,8
Το άτομο δεν έχει σχέση με το ΑΠΘ	95	10,0
Δεν γνωρίζω τη σχέση με το ΑΠΘ	166	17,5

Χώροι παρενόχλησης		%
Σε γραφείο	58	4,9
Σε αίθουσα διδασκαλίας ή σε εργαστήριο	242	20,8
Σε βιβλιοθήκη	55	4,7
Στη φοιτητική λέσχη	58	4,9
Σε κοινόχρηστο εσωτερικό χώρο (διάδρομο, τουαλέτες)	173	14,9
Σε κοινόχρηστο εξωτερικό χώρο (αυλή, parking)	277	23,8
Στις εστίες	9	0,8
Στην πανεπιστημιακή κατασκήνωση	19	1,6
Σε χώρους πρακτικής άσκησης	23	1,9
Σε κοινωνική εκδήλωση/δραστηριότητα	74	6,4
Σε αθλητική δραστηριότητα	9	0,8
Σε κατ' ιδίαν συνάντηση	67	5,8
Σε συνάντηση με άλλα άτομα (παρουσία μαρτύρων)	98	8,4

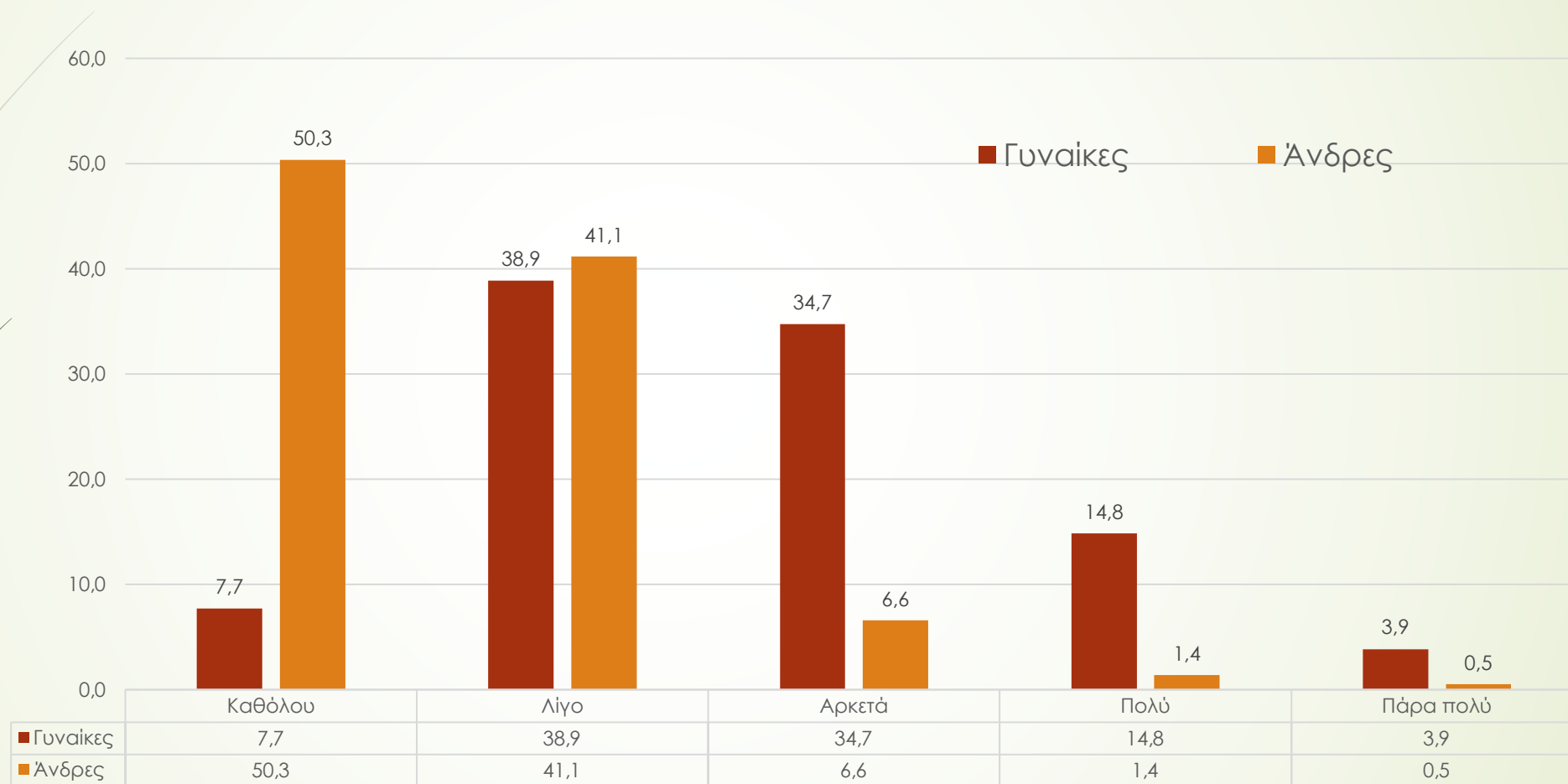
Λόγοι ☐ επικοινωνίας ☐ εδο☐ές-υπηρεσίες		%
Δεν ήξερα πού να απευθυνθώ ή σε ποιο άτομο να μιλήσω	159	24,8
Ένιωσα αμηχανία, ντροπή ή ότι θα ήταν πολύ δύσκολο συναισθηματικά	71	11,1
Φοβήθηκα ότι θα επαναθυματοποιηθώ	33	5,2
Δεν θεώρησα ότι θα γινόνταν πιστευτά τα λόγια μου	51	8,0
Δεν θεώρησα ότι ήταν αρκετά σοβαρό για να το αναφέρω	374	58,4
Δεν ήθελα το άτομο που με παρενόχλησε να βρει τον μπελά του	30	4,7
Φοβήθηκα τις αρνητικές ακαδημαϊκές, κοινωνικές ή επαγγελματικές συνέπειες	70	10,9
Δεν θεώρησα ότι θα έχει αποτέλεσμα	208	32,5
Φοβήθηκα ότι δεν θα παρέμενε εμπιστευτικό	50	7,8
Μπορούσα να το διαχειριστώ ατομικά/με τον εαυτό μου	231	36,1
Φοβήθηκα την αντεκδίκηση	53	8,3
Δεν θεώρησα ότι οι συγκεκριμένες δομές θα μου έδιναν τη βοήθεια που χρειάζομαι	98	15,3
Το περιστατικό συνέβη όταν στο Πανεπιστήμιο δεν γινόνταν μαθήματα	60	9,4

Γιατί δεν θεώρησα σοβαρό το περιστατικό;		%
Δεν θεώρησα ότι πληγώθηκα συναισθηματικά ή σωματικά	232	62,0
Η αντίδραση των άλλων ατόμων με έκανε να υποθέσω ότι το περιστατικό δεν ήταν αρκετά σοβαρό	94	25,1
Επικοινωνήσα με κάποιες άλλες δομές/υπηρεσίες που αισθάνθηκα ότι ήταν καταλληλότερες	4	1,1
Δυσκολεύτηκα να βρω τη δομή/υπηρεσία	8	2,1
Είχα μεγάλο φόρτο εργασίας	31	8,3
Το περιστατικό ξεκίνησε με δική μου συναίνεση	16	4,3
Εξαιτίας του φύλου του άλλου προσώπου, θεώρησα ότι το περιστατικό θα υποτιμηθεί ή θα παρερμηνευθεί	12	3,2
Εξαιτίας της θέσης εξουσίας του άλλου προσώπου, θεώρησα ότι το περιστατικό θα υποτιμηθεί ή θα παρερμηνευθεί	42	11,2
Θεώρησα ότι μπορεί να κατηγορηθώ ότι φταίω	21	5,6
Εξαιτίας της χρήσης αλκοόλ/ουσιών κατά τη διάρκεια του περιστατικού	8	2,1
Περιστατικά σαν και αυτό φαίνονται συνηθισμένα	252	67,4

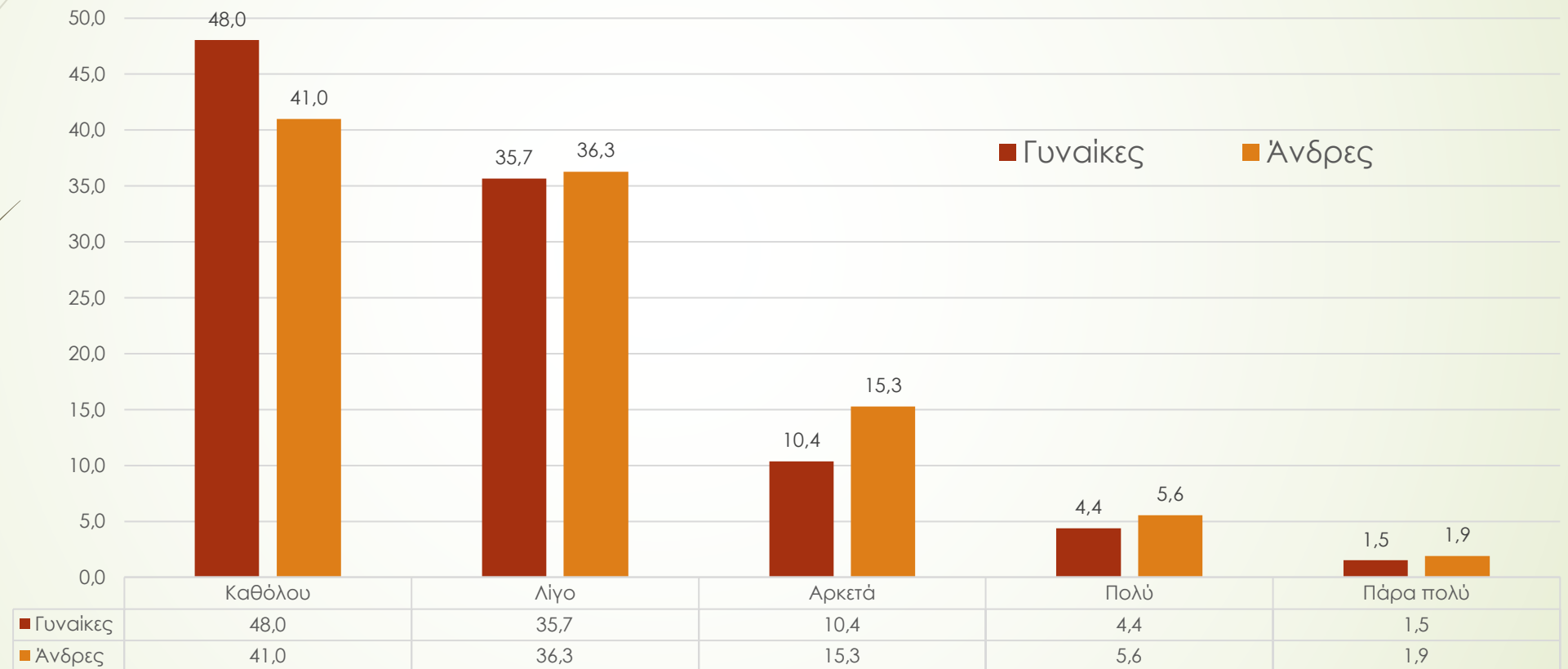
Κατά πόσον θεωρείς ανησυχητικό το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας ή/και παρενόχλησης στο Α.Π.Θ.

Κατά πόσον θεωρείς πιθανό να υποστείς σεξουαλική βία ή/και παρενόχληση ως μέλος της φοιτητικής κοινότητας του Α.Π.Θ.

Κατά πόσον γνωρίζεις πού ☐πορείς να αναζητήσεις βοήθεια στο Α.Π.Θ.
εάν εσύ ή κάποιο άλλο ☐έλος της φοιτητικής κοινότητας υποστεί σεξουαλική
βία ή/και παρενόχληση

Γνώσεις φοιτητών/τριών για δομές και υπηρεσίες του Α.Π.Θ.

Δομές/υπηρεσίες	%
Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης	59,2
Επιτροπή Ισότητας των Φύλων (Ε.Ι.Φ.)	32,3
Συνήγορος φοιτητή/τριας	13,7
Επιτροπή Κοινωνικής Μέριμνας, Ψυχολογικής Υποστήριξης και Παρατηρητηρίου Φοιτητών/ητριών	16,3
Ιατρείο Φοιτητικής Λέσχης	26,3
Κανένα από τα παραπάνω	28,8

Ανάλυση Λανθανουσών Τάξεων (Latent Class Analysis)

Ποιοτική περιγραφή συστάδων σε σχέση με το αίσθημα του «ανήκειν»

	Συστάδα 1 «ανένταχτοι/ες»	Συστάδα 2 «μερικώς ανένταχτοι/ες»	Συστάδα 3 «μερικώς ενταγμένοι/ες»	Συστάδα 4 «ενταγμένοι/ες»
Μέγεθος συστάδας φοιτητών/τριών	50,15%	27,39%	13,48%	8,98%
B1. Κατά πόσον αισθάνεσαι μέλος της πανεπιστημιακής κοινότητας;	Χαμηλό	Χαμηλό	Υψηλό	Υψηλό
B2. Κατά πόσον αισθάνεσαι άνετα να αναζητήσεις συμβουλές από το προσωπικό;	Χαμηλό	Χαμηλό	Μέτριο	Υψηλό
B3. Κατά πόσον θεωρείς ότι τα μέλη της φοιτητικής κοινότητας ενδιαφέρονται για την ευζωία των υπολοίπων μελών;	Χαμηλό	Μέτριο	Μέτριο	Υψηλό
B4. Κατά πόσο θεωρείς ότι το προσωπικό ενδιαφέρεται για την ευζωία των μελών της φοιτητικής κοινότητας;	Χαμηλό	Μέτριο	Μέτριο	Υψηλό
B5. Κατά πόσο θεωρείς ότι οι πρυτανικές αρχές ενδιαφέρονται για την ευζωία των μελών της φοιτητικής κοινότητας;	Χαμηλό	Μέτριο	Μέτριο	Υψηλό

Σύνδεση των συστάδων με ψυχικούς παράγοντες

	Οι ανένταχτοι/ες (Συστάδα 1)	Οι μερικώς ανένταχτοι/ες (Συστάδα 2)	Οι μερικώς ενταγμένοι/ες (Συστάδα 3)	Οι ενταγμένοι/ες (Συστάδα 4)
Στρες	0,122***	0,023	-0,047	-0,098*
Άγχος	0,103***	0,056	-0,074	-0,085#
Κατάθλιψη	0,305***	0,140#	-0,182	-0,263***
Ανθεκτικότητα	-0,147***	-0,183***	0,218***	0,112***

Σημείωση: # $p < 0.05$ (one-tail), * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Συμπεράσματα

- Τα περιστατικά ΣΠ πλήττουν **τον γυναικείο φοιτητικό πληθυσμό** (πολύ υψηλά ποσοστά σε ορισμένες μορφές).
- Αρνητικές **επιπτώσεις** στα επίπεδα της ψυχικής ευζωίας των γυναικών και στον τρόπο που αντιλαμβάνονται το ακαδημαϊκό περιβάλλον.
- Η πλειονότητα των **δραστών** αναφέρθηκε ότι είναι άνδρες φοιτητές.
- Τα περιστατικά αναφέρθηκε ότι διαδραματίζονται κυρίως σε **δημόσιους χώρους** (εξωτερικούς και εσωτερικούς).
- Οι φοιτήτριες **δεν αποκαλύπτουν** τις εμπειρίες της ΣΠ, ούτε αναζητούν στήριξη από αρμόδιες πανεπιστημιακές υπηρεσίες.
- **Κανονικοποίηση της έμφυλης βίας** και έλλειψη εμπιστοσύνης στις πανεπιστημιακές αρχές.
- Η πλειονότητα των φοιτητών/τριών δεν αισθάνονται μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας – στοιχείο ευαλωτότητας.

Περιορισμοί έρευνας

- Ερωτηματολόγια αυτοαναφοράς.
- Περίοδος πανδημίας.

Προτείνεται

- Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση σε θέματα έμφυλων σχέσεων, έμφυλης βίας, διαφορετικότητας και συμπερίληψης.
- Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και του αισθήματος του «ανήκειν» στον φοιτητικό πληθυσμό.
- Ενημέρωση για θεσμούς, διαδικασίες και υπηρεσίες στο πανεπιστήμιο.
- Αποτελεσματική διαχείριση αναφορών/καταγγελιών.
- Υποστήριξη των θυμάτων.

